

dat sal wesen tlange woertafel puysten, ses scijs ter faly ende anders niet. Noch nyement en sel binnen die vryheit van der Goude, noch een myle ommegaens der Goude, mit dat quaertspul dobbelen, noch gheenrehande spul dairmede te spelen dan die rechte goede quaert of quade quaert of te zeylen na een ende dertich. Alsoe dick als yement hierin bevonden worde, die soude verbueren drie pont. Ende die scout sel een ygelic mogen anspreken up sijn eet, die enige van dese voirsz. spelen gedaen heeft, alsoewel die waert of waerdinne, knecht of joncwijf, alst in enige husen of tavaernen gehantiert worde. Ende die den eet niet doen en wil binnen staender vierscaer voir den scout ende gerechte, die soude verwonnen wesen van dese voirsz. boeten, mer des soe sel se die scout anspreken binnen een maent. Ende alle dieghene, die gedaecht worden in hoir antwoert ende den eersten dingedach niet te recht en comen, die sellen verwonnen wesen van den voirsz. boeten. Ende dit sel die waert of waerdinne, knecht of joncwijf anbrengen moeten binnen daech sonnenschijn alst int huus gehantiert is, alsoe verde als syt weten, ende noemen dieghene, die dat gedaen hebben. Ende deden sy dat niet, soe souden sy verbueren die boeten van drie pont ende correxie van der stede gelijc den speelres. Ende dese voirsz. boeten sel hebben die scout een tweedeel ende dat gerecht een derdendeel.

1a KB. fol. 211 v.

XLII. [NIET T]E SCIETEN BINNEN DER STEDE.

Die scout mit [die g]oede luden van den gerecht sijn overdragen ende doen gebieden, dat nyement, wie hy sy, out of jonck, mit ghenen bogen scieten en moeten binnen der stede van der Goude, uutgeseyt in der stede doelen, up die boeten van vijf scelling. Noch dat nyement keylen noch koeten en moet om gelt, noch kaetsen int raethuus. Ende wairt, datter enige kinder dairof bekuert worden, die onghilic sijn, die boeten sellen betalen der kinder ouders, up dieselve boeten voirsz.

XLIII. DAT NYEMENT IN DER LUDEN TUYN COMEN EN MOET.

Die scout mit die goede luden van den gerecht sijn overdragen ende doen gebieden, dat nyement, wie hy sy, ongewairt comen en sullen in eniger luden tuyn ende hof by dage of by nachte; ende wair dat sake, dat yement hierenboven of mitter

Mr. L. M. Rollin Conguerque
en

Mr. A. Meerkamp van Embden

Rechtsbronnen der Stad Gouda

Martinus Nijhoff
in Gouda

1917

LXIV. VAN DE MANDEMAKERS TE STAEN.

Item soe sullen die mandemakers staen van der sluis of tot die molenwerf toe, alsoewel onse comans ¹⁾ als die vreemde.

LXV. VAN DEN CRAMEN TE STELLEN VERSCEYDEN.

Item soe sijn sy overdragen, dat men voirtan ruym gehouden wil hebben ende een duerganck van die comanscramen ende-licken door die cramen te gaen totten raethuus toe, up die boeten van VI sc.

LXVI. VAN WAGENS, STAENDE TUSSCHEN DIJCKPOORT ENDE TOLLENHUUS.

Voirt soe sijn sy overdragen, datter gheen lege wagens staen en moeten van Dijckpoort tot dat Tollenhuus toe, die niet en lossen noch en laden, uptie boeten VI sc.

fol. xv vso LXVII. VAN DIE UPT KERCHOF LEGGEN.

Item soe en sel nyement, wie hy sy, mit yement, die upt kerchhof geweken sijn, hetsy van dootslagen, vechtelic of anders, eten noch drincken, ten waren getruwede man of wijf, up die boeten van een croen. Ende desgelijcx, dat dieselve dootslagers of vechters niet leggen noch comen en sullen upten toern, up die boeten voirsz. Ende dit sel staen tot des scouten verwin.

12 KB

fol. xv vso

LXVIII. [NIET TE] SLINGEREN ENDE MIT GAVELN TE WERPEN.

Die scout mit [die] goede luden van den gerecht sijn overdragen ende doen gebieden, dat nyement, wie hy sy, mit ghenen slingeren noch mit gaveln of diergelijc binnen der stede upter straten twerpen, up die boeten van XII sc.; noch nyement en sal voirtan mit loden colven mogen slaen by der straten mit slachballen, up die boeten voirsz. ende dit sal staen tot scepen cavelinck.

LXIX. DAT NYEMENT ENIGE ENICHEIT MAKE VAN COMANSSCAP.

Item soe en moet nyement, wie hy sy, enige enicheit mit

¹⁾ comans met hand B vervangen door: mandemakers.

Noch soe en moeten geen coorncopers coorn coopen uut scuyten of op wagens voordat die clocke twalif geslagen heeft ende als die clocke XII geslagen is, so sellen sy copen mogen als ander brouwers doen, ende dat tussen Sinte Jansbrugghe ende Willem Hugenzoens huys dairinne begrepen, upte boeten voirsz.

1e K.B. CVI. fol XIX vso

Voort doet men gebieden, dat nyemant, wie hy sy, yonck of out, en sciet mit cloeten noch en slae mit kolven ende ballen an der stede vesten rontommegaens der Goude, noch in den scuttersdoelen, uptie boeten van ses scelling.

CVII.

Item voort la[et men e]n ygelick weten, die hair leningen niet gebracht en hebben, daer se up geset sijn, dat sy dat van stonden anbrengen tussen dit ende Diensdachavont naestcomende of den heer die salt dan verleggen als tsheren gelt als eens gekuert is. Ende men sels nyement verdragen, wie hy sy, sonder den 'tijt meer te verlangen, gemerct dat men minen genadigen heer van Sassen alle dage verwachtede is ende van stonden an int velt sulken reysen, also dat men niet langer toeven en mach. Elck scut sijn scade ende elc sel sijn gelden boven upter stede huys brengen tafternoen.

CVIII.

Voort so wairscuwet men een ygelick, datter nyement int bosch van Nyeuwerkerk en gae om scieten of voegel te scudden, tsy poortere of inwoenende. Indien dat hem dair enige hinder of scade van den heere coomt, dair en sellen men hem niet off verantwoorden. Elc sye voir hem, dat hy niet bevonden en wordt.

CIX.

Voort doet men gebieden, dat nyement, wie hy sy, tapper of tapster of yement anders, geen bier in en leg, tensy dat die tapper of tapster of wie bier inleyt dat die selver comen sal in persoen ende halen een exsijsbriefgen int exsijs huystgen 1).

1) Hierna volgen de woorden: Voert so doet men ...

CCCXXXIX.

Die scout mit die goede luyden van den gerechte zijn overdragen ende doen gebieden, dat alle dieghene, die ongelijke dellen in hoir straten hebben, dat men die sal doen maken van den stede stratemaker. Ende hy sal ommegeen gelijk de poirt-pande ende maken alle ongelijke dellen om redelick loen. Ende wie contrarye hierinne dede ofte belettede, dat wair up de boeten van een croen ende dairtoe die correxie van der stede. Ende dit sal al gemaket wesen voir Sint Jansdach naestcomende, up de boe[te] voirsz.

CCCXL. ROERENDE VAN BY DER STEDE VESTEN DE CLOET
TE SCHIETEN ¹⁾.1^e K.B. fol. 48 vso

Den lesten dach in Meye anno XCV.

[Die] schout mit die goede luyden van den gerechte zijn overdragen ende doen gebieden, dat nyemant, wy hy zy, jonck off oudt, van nu voirtan die cloete schieten en moeten noch die balle te slaen an der stede vesten, upte verbuernisse van vijf stuvers; ende dairtoe sal een ygelijken bekorer off wesen. Ende wie dattet aenbringet by synen eede, die sal hebben de helft, ende ist byalsoe dat ze mit recht aengesproken worde voir de boeten ende alsoe verwonnen ende die boeten binnen sdages sonneschijn niet en betaelde, dat sal wesen up de helfte meer, die men des sanderdages an pande uut synen huyse halen sal.

CCCXLI.

1. Die scout mit die goede luyden van den gerechte zijn overdragen ende doen gebieden, dat (men) van nu voirtan an beyden zyden van der haven geen hout, te weten naeffhout, wilgen ende anders, houden leggen en moeten niet langer dan drie dagen ende dat up de verbuernisse van XII stuvers. Ende waift sake, dat dat hout langer lage dan drie dagen, dat waer up de verbuernisse alle dagen te verbueren VI stuvers.

2. Noch soe gebiet den heeren ende gerechte, dat van nu voirtan nyement, wie hy sy, enich hout en moeten houden leggen

1) Dit opschrift is met hand B geschreven. Vgl. blz. 128, noot 1.

CVIII¹⁾. DAT GHEEN WAGENEN UP MARCTDAGEN DUER DE
BUTTERMARCT EN VAEREN.

Die scout mit die goede luyden van den gerechte zijn over-
draghen ende doen ghebieden, dat nyemandt, wie hy zy, des
Donderdaechs mit gheen wagenen noch karren duer die butter-
marct vaeren en moet, dats te weten tusschen Dirck Heymens-
zoens huys ende die kaeck²⁾ ant oesteynde, upte boeten van
ses scellingen ende zal staen tot discretie van den gherechte.

CIX³⁾. VAN DE COMENSCAME TE STELLEN UPT MARCTVELT.

(Kb. 1488, LXIII.)

CX³⁾. WAER DIE MANDEMAECKERS MOETEN STAEN.

(Kb. 1488, LXIV.)

CXI³⁾. VAN DEN CRAEMEN VERSCEYDEN TE STELLEN.

(Kb. 1488, LXV.)

CXII⁴⁾. VAN DE WAGENS TE STAEN TUSSCHEN DIJXPOERT
ENDE DAT TOLLENHUYS.

(Kb. 1488, LXVI.)

CXIII³⁾. VAN DOOTSLAGERS UPT KERCKHOFF TE LEGGEN.

(Kb. 1488, LXVII.)

X
2. KB fol. 37 CXIV. VAN SLINGEREN ENDE MIT GAVELLEN TE WERPEN
ENDE VAN COLVEN.

(Kb. 1488, LXVIII.)

1) Deze keur is doorgehaald. — Vgl. Kb. 1488, LXII.

2) Vervangen door: *Gerijt die Smit*.

3) In margine: *Off*.

4) In margine: *Nota. Nichil*.

GOUDA

2e Keurboek(1507-1521)

fol.37 Van slingeren ende mit gavelen
te werpen ende van colven

Die Schout en de heeren van den gherechte
zijn overdraghen en gebieden-dat nyemant
wie hij zij mit gheenen slingeren noch mit
gavelen of dierghelijck binnen der stede
upter straten werpen en moet opte boeten
van 12 sc. Noch nyemant en zal voortan mit
loden colven moghen slaen bijder straeten
mit slachballen opte boete voirscr.Ende dit
zal staen tot schepene cavelinghe.

Gemeente Archief,Gouda
Inv.Nr.OA 290

Gildebrieven van Alle 8 Gildens
binnen de Stad Gouda
Gouda 1713

Gen. Archief Gouda
Inr. No. F. 4

10-11-1685

133

KNOOP-MAKERS

G I L D E.

Numr. I.

Wy Schout, Burgermeesteren, Schepenen ende Raeden der Stad Gouda, geauthoriseert wesende van de Heeren van de Vroedschap, doen te weten, den genen die dezen tegenwoordige fullen sien ofte hooren lesen, dat wy om goede ordre te houden, onder de Knoop-makers deser Stad, verleent ende geaccordeert hebben, gelyk wy henlieden verleenen ende accorderen een Gilde, invoegen ende maenieren hier naevolgende.

Gilde-brief
9 Mev 1661.
Gildeboek
Fol: 129.

In den eersten, dat niemant binnen deser Stede, ofte de Vryheyt van dien, en sal vermogen op te stellen Knoop-makers Winkel, ende sulks Knechts op te setten, ten zy hy alhier geboren zynde, ofte verkregen hebbende zyn Poorterschap, ende by den Overman ende Deeckens van dit Gilde, voor vry Meester gekent, op de verbeurte van drie gulden voor de eerste reyse, voor de tweede reyse dubbelt, ende voor de derde reyse ende vordere, t'elken gelyke ses gulden ende arbitrale correctie, des fullen alle de geene, die nu voor Meester werkende zyn, by den Overman en Deeckens, als Gilde-broeders in 't Gilde aengenomen werden, ende die geene, die van nu voorts aen in 't Gilde verfoeken te komen, fullen gehouden zyn te doen ofte maecken, de naervolgende Proef, namentlyk, een Quast van een Trompet-koorde, een Ledikantstrik met een knoop, een averegts Spygate-knoop, op een lang kruys, ende nog een Blok-knoop, ende dit alles ten pryse van den Overman ende Deeckens, die dat fullen opnemen, waer voren deselve elk zullen genieten 20 stuyvers, ende voor de Kamer insgelyks 20 stuyvers, het zy de Proef voor goet opgenomen wort of niet, ende de Proefvoldaen zynde, zullen voor het inkomen van 't Gilde betaelen drie gulden, en de Vreemde dubbelt gelt, ende zullen ook de Proef by het Gilde moeten laeten blyven.

2.

Geen Meester en zal een ander Meester zyn gehuurde Knecht of Jongen mogen onder-huuren, op de verbeurte van 30 stuyvers, ende een

R 3

Knecht

Knegt verhuurt zynde , en sal tot geen andere Meesters mogen gaen werken , voor ende al eer hy zyn voorgaende Meester sal hebben voldaan , namentlyk , indien hy voor seeckeren tyt aengenomen is , met den selven tyt uyt te dienen , ende indien hy voor geen seeckeren tyt aengenomen is , sal hy gehouden wesen , zyn eerste Meester , een maent voor zyn vertrek , te waerschouwen ; ende en sal ook geen Meester , sulken gehuurde Knegt of Jonge mogen te werk stellen , op de boeten voorz. , soo wel tot laste van de Meester als van de Knegt , ende sal de Knegt evenwel gehouden wesen , zyn Meester te voldoen.

3.

Item , geen Jongens of Knegts , en zullen vermogen voor Knegt te gaen werken , ofte Baese werden , ten zy dat zy alvorens vyf Jaeren aen 't zelve Ambagt zyn geweest , op poene als voren , welverstaende dat die geene , die op haer twaelf Jaeren aen komen , met drie Jaeren zullen mogen volstaen.

4.

Geene vreemde Meesters of Buyten-luyden , en zullen vermogen eenige Knoopen of ander werk , 't zy kleyn of groot , 't Gilde aengaende , binnen deze Stad te veylen of verkoopen , anders dan aen de Gildebroeders ende publyque winkels , op de verbeurte van vyf gulden , te verhalen aen 't geveylde goet , en sullen egter niet te min , alvorens zy daer mede ommeloopen , zig moeten adresseren aen den Overman ende Deeckens , omme 't zelve werk by haer gevisiteert , ende goet bevonden werdende , daer van verleent te werden , behoorlyke Cedulle ofte Billiet , daer voren betaelende agt stuyvers , op de verbeurte als voren , in welke boete de voornoemde vreemde Meesters mede vervallen zullen , ingevalle zy eenige ongevisiteert verboden Knoop-werk bevonden werden te veylen , dewelke strydig zyn tegens den 6 Article.

5.

Dat ook geene vreemde Meesters ofte Buyten-luyden , en zullen vermogen eenige Knoopen te veylen of verkoopen aen eenige Kleer-maeckers , alwaer 't schoon , dat deselve Kleer-maeckers , het Gilde van de Zyde-Laecken koopers hadde gewonnen , ten waere dat dezelve te gelyk mede waeren ingeschreven , in het Gilde van de Knoop-makers , op de boete van vyf gulden.

6.

Ende zal binnen deze Stad geen valsche onder sijn , en geen sijn gont
ofte

ofte zilver op garen, mitsgaeders ook geen zyde op garen, wesende knoop- ofte strik-werk, mogen gebragt, gemaect ofte verkogt werden, op de verbeurte ende boete, in 't vierde Article uytgedrukt, ende boven dien, de verbeurte van de onvrye knoopen, ten behoeve van de Schout ende het Gilde, yder de helft, waer mede nogtans verstaen wert, het Knoop-werk t'eenemaal van valsch gout ofte zilver gemaect, niet verboden te zyn.

7.

Item, dat ook alle Knoopen, dewelke in deze Stad gemaect werdende, ende in andere Steden komende, aldaer werden verboden, dat in sulken gevalle de Knoopen, van dieselve Stad, daer onze Knoopen verboden zyn, van gelyke 't zelve werk, 't gene zy komen te verbieden, alhier mede verboden zal werden.

8.

Soo eenig Gilde-broeder komt te sterven, sal de Wed: vermogen met Meester-knecht de Winkel op te houden, ende in 't Gilde continueren, soo lange zy Wed: blyft, ende langer niet, ten waere zy andersints haer Proef quaeme te doen.

9.

Alle Meesters, zullen eens 's Jaers op den 1 Mey tot een Jaer-pening betaalen tien stuyvers, de Knechts vier stuyvers, ende een Leer-jongen, die eerst aen 't Ambagt komt tien stuyvers, en zullen de Meesters voor haer Knechts ofte Jongens, die zy te werk stellen, instaan moeten.

10.

De Baesen zullen ook gehouden zyn, aen den Overman ende Deeckens aen te geven, hoe veel Knechts of Jongens zy in 't werk zyn hebbende, als mede die zy noch t'eeniger tyt sullen komen aen te nemen, op de boete van drie gulden, soo dikwils zy bevonden werden contrarie gedaen te hebben.

11.

Ende op dat alles met behoorlyke ordre ende goede opsigte mag werden onderhouden, sullen alle Jaer in de maent van Juny, by de Heeren Burgermeesteren gestelt ende gekoren werden, een Overman ende vier Deeckens, die alle Jaeren, agt daegen voor het eyndigen van haer dienst nomineren, ende de voornoemde Heeren Burgermeesteren in geschrifte overleveren sullen, agt personen, bequaem om het Gilde waer te nemen, uyt dewelke de voornoemde Burgermeesteren als-dan kiezen

zul-

zullen, een Overman ende vier Deeckens, die het Gilde voor een Jaer zullen dienen ende waarnemen, ende bysonder toefien, dat deze Gilde-brief, precyselyk in alle zyn Poincten ende Articulen werde onderhouden ende naergekomen, ende de Overtreders van dien, naer behooren gestraft: tot welken eynde gemelte Overman en Deeckens, alle Overtreders, deze Gilde-brief eenigfints excederende, sullen mogen bekeuren, ende geloof op haeren Eed meriteren, ende de verbeurde boete, door een Stads Bode paratelyk doen Executeren ende invorderen, om alle Jaeren in haer gemeene Rekeninge, voor de E: Heeren Politie-meestersen verantwoord te werden.

12.

Dat alle boeten, ter sacke van dese Ordonnantie vallende, ende verbeurt werdende, zullen werden verdeelt aen de Schout, den Armen, en het Gilde, elk een derdepart.

13.

Ende wat duysterheyt uyt deze Gilde-brief zal komen te ontfiaen, hebben wy aen ons gereserveert, de interpretatie, veranderinge, vermeerderinge, ende ook te niet-doeninge van deze Gilde-brief, sulks wy nae gelegentheyt van saecken, bevinden zullen ten behooren.

Aldus gedaen ende gearresteert, den 9 Mey 1661. by de Heeren van de Vroedschap.

Numr. II.

4 October
1661.
Ibid Fol:
130. verso.
& 138.

OP de Requeste van den Overman ende Deeckens van 't Knoop-makers Gilde; is geresolveert ende verstaen, dat zy van yder Gilde-broeder, voor dit lopende Jaer, alle maents zullen mogen ontfangen drie stuyvers, boven het Jaerlyks Gilde-gelt.

Item, dat indien ymant van de Gilde-broeders, of desselfs Vrouwen, komen te overlyden, van het Gilde zullen moeten werden gedraegen, of ten minste het Gilde voldoen, als naementlyk, indien ymant begeert gedraegen te zyn met lange mantels, ten behoeve van 't Gilde, zal betaalen vyf gulden, ende met korte mantels drie gulden, ende de Knaep, voor het bidde van het Gilde, seltien stuyvers.

Item, dat yder Gilde-broeder, als hy gebeden wert, aen de Knaep zal geven moeten twee stuyvers, dewelke hem wederom gegeven zullen werden op de begraeffenis, ende die niet en compareert, sal van de twee stuyvers verlteken zyn.

Aldus den 4 October 1661. by Burgermeesteren.

Numr.

Numr. III.

OP huyden den 13 September 1665. hebben Overman ende Deec-^{11 Novemb:}
 kens van 't Knoop-makers Gilde binnen der Goude, mitsgaeders^{1665.}
 de Oude Deeckens van het voorz. Gilde (volgens de ordre van de^{Ibid Fol:}
 Heeren Commissarissen, *Herbert vander Mey*, Bailliu ende Schout dezer^{138.}
 Stad, ende *Gerrit Cincq*, actuele Schepen der voorz. Stad) met mal-
 kanderen geresolveert, over het vierde Article van de Gilde-brief,
 nopende het inbrengen ende visiteren van alle vreemt werk, het Gilde
 aengaende, ende met malkanderen verstaen, (edog op approbatie van
 de E: Heeren Magistraeten dezer Stad) dat binnen dezer Stad, by nie-
 mant wie hy zy, directelyk nogte indirectelyk, en zal mogen gebragt
 werden eenige werk, het Gilde aengaende, hoe het zelve genaemt zoude
 mogen werden, of het zelve zal moeten werden gevisiteert, by den Over-
 man ende Deeckens van 't voorz. Gilde, welken Overman daer van
 sal geven een Biljet, ingevolge van 't voorz. vierde Articul, van de-
 selve Gilde-brief; dog dat daer van alleen vry ende exempt zal zyn
 het werk, 't geene binnen dezer Stede, met Schippers aen d'een af d'an-
 dere Baes zal werden gefonden, sonder dat het zelve by de luyden selfs,
 ofte by ymant van harent wegen, directelyk of indirectelyk, binnen
 dezer Stad sal mogen werden gebragt, of zullen ter contrarie doende,
 evenwel het visiteren, mitsgaeders het haelen ende betaelen van het
 voorz. Biljet gehouden zyn, op de boete als in 't voorz. vierde Arti-
 cul is uytgedrukt, dog, ingevalle ymand mogte werden bevonden, dat
 hem eenig werk wiert gestuurt, 't geene tegens de Keur is strydende,
 ende het zelve onder hem hielt, sonder ten eersten by het sturen of ont-
 fangen, 't zelve den Overman ofte Deeckens bekend te maecken, dat
 denselven Ontfanger, in sulken gevalle, daer over verbeuren zal vyf
 gulden, ingevolge van het voorz. vierde Articul, het geene UE: Agtb:
 alsoo gelieven te approberen, ende tot dien eynde, is deze by den Over-
 man ende Deeckens van dezen Termyn, mitsgaeders de Oude Deec-
 kens respectivelyk onderteykent, &c.

Waer op zynde gedelibereert, is geresolveert 't voorz. Contract te
 approberen.

Actum den 21 November 1665.

S

Num. IV.

en sullen vermogen te koopen, als dat alvorens haer een Biljet, van Overman en Deeckens geteekent, werde vertoont, dat zyluyden deselve hadde besigtigt, ende daer toe consent gedragen, op poene van twaelf guldens t'elkens te verbeuren, als een derdepart voor den Officier, een derdepart voor 't Gilde, ende een derdepart voor den Armen.

2.

De verkoopers zullen hier moeten houden vaste domicilium, 't zy in een Burgers huys ofte Herberge, ende versoeken aen de Knecht van 't Gilde een Omleg van 't Gilde te willen doen, daer voren de voorz. Gilde-knecht, t'elkens sal genieten tien stuivers, ende nog betaalen tien stuivers voor 't Gilde.

3.

Ende zullen geen Knoopen van andere Steden, hier te koop gepresenteert werden, als van die Steden, daer die van dese Stad geadmitteert werden.

4.

Zullen ook alle Winkels, daer Knoopen verkogt werden, de visitatie subject zyn, mits dat alvorens Overman en Deecken, van de Heeren Burgermeesteren, speciaal consent hebben bekomen.

Waer op gedelibereert zynde, is goetgevonden ende verstaen de voorz. Heeren Commissarissen, voor derselver moeyten in dezen gedaen te bedanken, ende 't voorz. geadviseerde t'approberen, gelyk 't zelve geapprobeert wort by dezen.

Actum den 11 December 1677. by 't Collegie van de Magistraet.

Numr. VII.

OP 't verzoek van Overman en Deeckens van 't Knoop-makers Gilde, is goetgevonden ende verstaen, dat van nu voortaan, in plaetse van drie Deeckens, maar twee zullen werden aengestelt, ende ingevolge een Deeckenschap te mortificeren.

Actum den 31 July 1679. by de Heeren Burgermeesteren.

Numr. VIII.

OP 't rapport, gedaen by de Heeren Willem de Veth, Burgermeester, Matthys de Grande ende Iohan Santvoort, Schepenen, die ge-examineert hadden sekere Requeste, ingelevert by den Overman ende Deeckens van 't Knoop-makers Gilde, waer by deselve verfoeken, dat de

S 2

Lac-

31 July
1679.
Ibid Fol.
175.

10 Novemb.
1683.
Ibid Fol.
175.

Numr. I V.

18 Decemb: 1666. Ibid Fol. 149. **O**P de Requête van de Knoop-makers, is geresolveert ende verstaen, dat de Hair-werkers, die in het Gilde begeeren te zyn, sullen werden geadmittleert, op deze naervolgende Proef, als namentlyk een Spiegaet-knoop, een Kroontjes agtkruys-knoop, een Sterre-knoop met ruytjes, een Koninks-knoop in sevenen, ende een Strik-knoop met ribbe; mits dat die geene die dezelve Proef doen, niet anders en zullen mogen werken, als Hair-werk, ofte zullen anders gehouden zyn de Proef te doen, die by de Gilde-brief is gestelt.

Actum den 18 December 1666. present de Heeren van de Magistraet, demptis d'Heeren Immerzeel, Burgermeester, ende Mr. Floris Cincq, Schepenen.

Numr. V.

4 Novemb: 1673. Kamerboek Fol. 44. verso. **I**S nae deliberatie goedgevonden ende verstaen, de Gilde-brief van de Knoop-makers te Amplieren, als volgt.

Dat alle Knoop-makers Baesen, die voor de Winkels werken, zullen gehouden zyn, aen deselfde Winkels, sodanig werk, als de voorsz. Winkeliers ende Medebaesen van het selfde Gilde, alwaer zy haer Stoffen of Materialen gehaelt hebben, ende door welkers ordre zy soo ofte sodaenigen werk gemaect hebben, weder op te leveren, en aen geen Baesen ofte Winkel-houders te verkoopen, op poene van drie guldens, t^e appliceren als by 't 12 Articul van de Gilde-brief is gestatueert.

Actum den 4 November 1673. by 't Collegie van de Magistraet, demptis de Heeren vander Togt, Burgermeester, Verschuur, Schepenen.

Numr. V I.

2 Decemb: 1677. Gildeboek Fol. 174. verso. **D**E Heeren Aelbregt vander Burgh, Burgermeester, Dammis van Swaenswijck en Florens de Lange, Schepenen, gecommitteert omme te Examineren de Requête, ingelevert by Overman ende Deeckens van 't Knoop-makers Gilde, mits eenige Laecken Winkeliers daer op gehoort hebbende, souden gemelte Heeren voor advys dienen, dat de Gilde-brief van de voorsz. Knoop-makers, behoorde geamplieert te worden, met deze naervolgende Articulen.

I.

Dat de Winkeliers, geenige Knoopen van buyten de Stad komende, en

Laeken-winkeliers, ende alle de ge-nen, die haer zyn generende met het verkoopen van Knoopen ende andere goederen, het voorz. Gilde toucherende, den innehouden van derselver Gilde-brief subjeet moeten zyn, mitsgaeders dat haer Ed: de voorz: Laeken-verkoopers ende andere ge-interesseerdens, daer op hadden gehoord. Is nae deliberatie goetgevonden ende verstaen, de voorz. Laeken-verkoopers als andere Geintereffseerdens te Ordonneren, datze Jaerlyks tot onderhout van de arme Gilde-broeders sullen hebben te contribuerentien stuyvers, sonder nogtans dat deselve in de vorderen inhouden, van de voorz: Gilde-brief subjeet zullen zyn, ende werden de voorz. Heeren bedankt, van de moeyten hier inne gedaen ende genomen.

Actum den 10 November 1685. present 't Collegie van de Magistrat.

KOEC-

4. KB fol. 12

VIII 1). VAN NIET TE SPELEN.

1. Die schoudt met die van de gerechte hebben geordonneert ende gekeurt, ordonneren ende keuren mits desen, dat nyemandt, wie hy sy, *hy sy jonck ofte out*, van nu voortan hem en vervordere te spelen eenichderhander spel opte marct, *opt stadthuys*, voort school, voor eenige kercken ofte cappellen oft ²⁾ daerbinnen, *noch op kerckhoven*, noch op eenighe straten binnen der stede, noch an de vesten, *chingel van de stadt*, *Corte Acker*, noch tot geenige plaetsen; noch datter nyemandt sal mogen bystaen om gelt, hettsy dattet is int gelach, in den buydel ofte anders daer men tselve gelt toe soude willen schicken, hetsy met quaertspel, teerlingen, coten, hildijcken, den bal opt straet te slaen mit loode ofte houten colven, *te caetsen*, *cloot schyeten ofte werpen*, *hauertgen te werpen*, *wijchgeren te schieten*, noch geenderhande spel, hoe men dat noemen soude moghen, ende dit op de boete van drye Carolusguldens, *daerboven den officier ofte syne dienaers metterdaet den breuckigen sijn opperste cleet sullen mogen nemen*. Ende waert zaecke, datter yemandt waere breuckich bevonden, het ware de speelder oft degene, die daerby gestaen zullen hebben, ende de boete nyet en mochten betalen, die zal daer voor leggen in een van de castiementshuyskens veerthien dagen lang te water ende te broode *ofte by de dienaers int schole wel strengelick gegeeselt te worden*, anderen ten exemple, waerinne den schout oft zyne dienaers in als geloof zullen hebben.

Offgelesen den VIIden Maii 1567. Offgelesen den XVen Aprilis 1569. Offgelesen den XXVII Martii 1571.

2. Interdiceren ende verbieden voorts eenen yegelicken, dat hem nyemant en vervordere binnen deser stede met eenige boskens, van sloetelen ofte anders gemaect, ofte met cluyt- ofte andere boogen te schieten nochte met spuyten te speuyten of met steekertgens te worpen, op *divdorsz.* boeten van drie gulden ende daerenboven de boskens, booch ofte spueyt verbeurt. Ende soe wie breuckich bevonden wert ende die macht nyet en hadde de boeten te betaelen, *sall geleghen werden in een castiementshuysken XIII daghen langh te water ende te broode ofte int schoel wel strengelick gegeeselt te*

1) Deze keur is doorgehaald.

2) *cappellen* oft doorgehaald.